

Okus po mladih letih

Razstava v Slovenskem etnografskem muzeju: Ljubljana po predzadnji modi

Že nekaj časa je v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani odprta razstava z naslovom: Ljubljana po predzadnji modi. Na ogled so oblačila, čevlji, klobuki in spodnje perilo, skratka vse, kar so še pred začetkom druge vojne nosili prebivalci našega mesta. Obiskovalci se ob ogledovanju prav zabavajo nad starimi fotografijami, kjer marsikdo najde svoje znanke. Ker bo razstava odprta vsaj še do konca maja, smo se obrnili na avtorico, kustodinjco Tano Tomažič, da bi nam pojasnila, kako je do te razstave v etnografskem muzeju sploh prišlo.

Mogoče se bo komu zdelo čudno, nam je začela pojasnjevati, da se tudi v našem muzeju ukvarjamo z meščani, to se pravi z razlaganjem načina življenja prebivalcev Ljubljane, saj smo do zdaj pred-

stavljali v glavnem različne kulturne sestavine takojmenovanega kmečkega dela in bivanja. Pa vendar, tudi ljubljanski prebivalci, to se pravi mestni, so enakovredni predmet etnološkega in torej tudi muzejskega raziskovanja. Naj povem še to, da sem ravno pri svojih številnih obiskih ugotovila, da so tudi meščani pripravljene sodelovati po svojih močeh, oziroma se jim zdi prav zabavno obujati spomine na mlada leta.

Ali ste spraševali tudi po bežigradski občini?

Seveda, enakovredno so bile obdelane vse občine, čeprav kakšnega posebnega ključa za določanje pripovedovalcev nisem imela. Naj kot zanimivost povem, da je po zdajšnjih podatkih v občini Bežigrad le še sedem zasebnih krojačev in šivilj, prav toliko jih je še v občini Šiška. V ostalih pa jih je nekaj več. Vendar pa prav malo glede na prejšnja leta, oziroma na število prebivalcev. Leta 1928 je bilo namreč v mestu Ljubljani prijavljenih kar 275 krojaških in šiviljskih delavnic.

Na razstavi sta postavljeni tudi dve stari delavnici: krojaška in klobučarska. Ali so predmeti originalni?

V okviru muzejskih prostorskih zmoglosti smo skušali predstaviti še tisto pravo vzdušje nekdanjih delavnic z originalnimi predmeti. Znano je, da ni bilo vedno prijetno za vse tiste vajence in pomočnike, ki so se stiskali ob velikih krojnih pultih, ki so morali večino pri lučeh šivati na roko, likati s težkimi likalniki, zraven pa še delati za mojstrov družino ali pa si kako drugače odslužiti šolnino in borno preskrbo med vajeniško dobo.

Posebno pozornost ste na razstavi, kot kaže, posvetili tudi prijetnejšemu delu ljubljanskega doga-

janja v tridesetih letih – znameniti promenadi.

– To je bil včasih najbrž res pomemben del življenja, ki ga danes skoraj ne poznamo več. Zadeval je praktično vse kategorije prebivalcev, starostne in socialne. Na promenadi, ki se je v Ljubljani v zadnjih sto letih počasi selila iz starega dela mesta (Šuštarški most) v novejši (stara Aleksandrova, zdajšnja Cankarjeva cesta), so se ob določnih urah res dogajale »važne« reči: sprehajali obeh spolov so se ogledovali in razkazovali, se opravljali in sklepali nova poznanstva. Nič kolikokrat so mi moji pripovedovalci poudarjali, da je bilo treba nove obleke »krstiti« na promenadi. Navsezadnje pa ima skoraj vsaka ljubljanska družina tudi fotografije, kjer se dedki in babice pa strici in tete ponosno smehljajo v kamere »dežurnih« fotografov.

Najbrž lahko rečemo, da so to tudi stvari, ki obiskovalce razstave najboljše pritegnejo.

M. B.

PISMO IN V PISMU ČESTITKA

Vse krajanke KS Rezke Dragar – Črnuče so v dnevi pred 8. marcem dobile vabilo na proslavo. Marsikatera že dolgo ni prejela pisma, marsikatera je našla kuverto med kopolco drugih, a vse so z veseljem brale. Nekdo se je še posebej spomnil nanje, nekdo, od kogar tega sploh niso pričakovali. Prijetno presenečenje je bilo vabilo, ki so ga poslali iz »krajevne pisarne«, vendar je bilo jasno, da so za vabilom ljudje, ki želijo ženskam za praznik pokloniti nekaj posebnega. Vabilu so se odzvale in jedlinica DO IMKO na Črnučah je bila prizorišče prijetnega srečanja otrok iz vrtca, ki so skupaj s svojo tovarišico zaplesali, mladincev, ki so z besedami pesnikov izrazili tisto, kar tudi sami čutijo do svojih mater, pevcev, ki so ženskam zapeli nekaj lepih slovenskih pesmi in seveda krajanek. Skupaj so tako počastili 8. marec, dan žena.

Foto: S. R.

KRAJEVNA SKUPNOST BERIČEVO-BRINJE

Pestra aktivnost

V Beričevem in v Brinju je vedno dovolj novic. Ker pa je krajevni »ustni sistem informiranja« že utečena oblika najhitrejšega obveščanja krajanov, precej novic ni več aktualnih, ko jih objavimo v »Zboru občanov«.

Vseh tokratnih pa še ne poznajo vsi. Aktivnost krajevne skupnosti in organizacij je bila v začetku tega leta kar pestra. Predsedstvo krajevne konference SZDL je na svoji seji sprejelo pravilnik o podeljevanju bronastih priznanj OF, razpravljalo o delu društev in drugem. V okviru SZDL so organizirali tudi javno razpravo o ureditvah, ki jih prinaša novi republiški zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, katerega osnutek je sedaj v razpravi. Javne razprave so se udeležili večinoma kmetje, ki želijo poleg dobrega sedanjega gospodarjenja sebi in svojim družinam zagotoviti tudi preskrbljenost v starosti.

Mladinci so v okviru KUD Jurij Flajšman pripravili zelo uspeš kviz, pripravljajo pa se tudi spomladanske akcije – zvezno in republiško štafeto mladosti, ureditev igrišča pri gasilskem domu (postavitve koša, zavarovanje igrišča z mrežo) in druge naloge.

KUD Jurij Flajšman se ob vsakoletnih aktivnostih letos pripravja na praznovanje 50-letnice kmetškega doma, ki je bil že pred II. svetovno vojno središče kulturnega in političnega delovanja naprednih vaščanov. Več o programu teh aktivnosti bomo pisali drugič.

Svet KS je na zadnjih sejah obravnaval poleg standardnih vprašanj o komunalnih delih in ureditvah (dokončanje mrliške vežice, avtobusna postaja in obratovanje avtobusne proge 21, problemi z električno energijo, ureditev struge Pšate, ipd.) še druga zanimiva vprašanja. Člani sveta KS so sprejeli zaključni račun KS za leto 1982, ob katerem so ugotovili, da je krajevna skupnost denar, ki ga dobi za svoje delovanje, koristno porabila, kar krajanji sami opažajo (mrliška vežica, avtobusno obračališče, pri-spevek k obnovi kmetškega doma itd.). Sprejeli so tudi finančni plan za leto 1983, pri katerem ugotavljajo, da bo še naprej potrebno stabilizacijsko vedenje, da bodo sredstva kolikor toliko zadostovala, poiskali pa bo treba tudi rezerve, ki so pred-

vsem v pridobivanju sredstev na podlagi programov del od raznih SIS, komunalne skupnosti in OZD, ki spadajo pod krajevno skupnost Beričevo-Brinje.

V krajevni skupnosti Beričevo-Brinje so imeli v začetku marca kar dva obiska občinskih predstavnikov. Na prvem so se predstavniki krajevne skupnosti pogovarjali s predstavniki občinskega izvršnega sveta, komunalne skupnosti Bežigrad in družbenopolitičnih organizacij o vseh odprtih vprašanjih, ki zadevajo življenje in delo v tej KS. Ena glavnih tem je bila kmetijstvo, varstvo kmetijskih zemljišč in kmetijski prostorski plan, ki je osnova za nadaljnje urbanistično urejanje tega območja. Trenutno na območju te krajevne skupnosti ni mogoče graditi nobenih objektov. Kmetijski prostorski plan je po podatkih, ki so jih posredovali na tej seji, v izdelavi in bo predvidoma do poletja dan v razpravo.

Na drugem sestanku z občinskimi predstavniki pa so preverjali pripravljenost in uredenost aktov v zvezi z obrambnimi pripravami. Pri tem je bilo ugotovljenih precej pomanjkljivosti, ki so predvsem posledica nizke stopnje podružbenosti področja SLO in družbene samozasčite.

O kmetijstvu je na zadnji seji razpravljali tudi svet KS, ki je potrdil predlog komisije za kmetijstvo o delitvi sredstev za odpravo posledic lanske jesenske poplave. Za ta namen je KS Beričevo-Brinje dobila okrog 60 starih milijonov, ki so jih sprva nameravali združiti s sredstvi, ki jih je za ta namen dobila KS Dol, da bi skupaj nabavili kombajn, vendar pri tem s predstavniki KS Dol, niso našli skupnega »jezika«. Tako Beričevcem ni preostalo drugega, kot da sami odločijo, kam ta denar najpametneje vložijo. Člani sveta KS so sprejeli predlog komisije za kmetijstvo, da del tega denarja – okrog 20 starih milijonov – porabijo za obnovo poškodovanih poljskih in gozdnih cest na območju med vasjo in obrežjem Save ter za popravilo mostu na eni teh cest, preostala sredstva pa so namenili za plačilo umetnih gnojil, ki naj bi jih kmetom razdelili po kriteriju, koliko mleka in mesa so v preteklem letu oddali kmetijskim organizacijam. Menili so, da je to najbolj

objektivno saj so sredstva, ki so jih dobili za odpravo posledic poplave, družbena sredstva in je prav, da jih dobijo tisti kmetje, ki družbi tudi več dajejo.

IRENA LOŽAR

SAVSKO NASELJE

Za bolj urejeno in čisto okolje

Hortikulturno društvo v Savskem naselju že nad 20 let skrbi za vzgojo prebivalstva, trudijo se za bolj urejeno in čisto okolje. Na letošnjem občnem zboru so pregledali uspehe minulega leta in nanažali nekaj predlogov za delo v tekočem letu.

Društvo, ki šteje nekaj nad 300 članov, daje veliko prednost izobraževanju tako članov kot krajanov. Organizirajo razna strokovna predavanja s pomočjo katerih želijo poleg krajanov zainteresirati tudi mlade, predvsem šolsko mladino. Žal pa je prav pri mladih bolj skromen odziv, dasiravno bi si prav mlajša generacija morala nabirati koristnih izkušenj od starejših, ki jim ni vseeno kakšno bo naše okolje jutri. Veliko drobnih del so opravili, od zasajanja posameznih drevesc in grmičkov, do urejanja zelenic, vendar če to zaokrožimo v mozaik, uspehi niso skriti. Zeleno Savsko naselje ostaja res zeleno in urejeno po zaslugi prizadevanih članov Hortikulturnega društva. Kar nekaj priznanj, med njimi lansko leto tudi srebrno priznanje OF dokazujejo, da vsa prizadeva-

nja opazna tudi navzven. Prav tako nekateri hišni sveti ne stojijo ob strani. Verjetno poznajo stari rek: »Najprej počistimo pred svojim pragom.« Tako je tudi prav, če bo vsak nekaj doprinesel k lepšemu izgledu svojega okolja, se bo v njem tudi bolje počutil.

Lansko leto je podjetje Rast prevzelo očiščevalno akcijo za celotno Savsko naselje. Po mnenju društva so bili celo nekoliko preveč »razredčevalni«. Letošnjo čistilno in obrezovalno akcijo je začel Rast v sredini marca, imeli pa so neprimerno manj dela kot lani.

Ob tem, da društvo redno spremlja vse dejavnosti na svojem področju, ne pozabljajo tudi na družabno življenje svojih članov.

Imeli so ekskurzije oz. izlete, kjer so se seznanjali s posebnostmi krajev, rastlin in cvetja.

Letošnji program dela je dokaj obširen. Zajema predvsem delovne akcije, zlasti očiščevalne,

Če ne gre v smetnjak, gre pa zraven. Mar nam je čisto vseeno v kakšnem okolju živimo? Foto: I. P.

zanje bi radi zainteresirali čim več krajanov, mladine, tabornikov in članov družbenopolitičnih organizacij. Nadaljevali bodo z

izobraževanjem in pridobivanjem novih članov, kajti čim več jih bo, več bodo lahko naredili.

IVANKA POLANEC

Zanimiva predavanja

Radioamaterji iz RK TRIGLAV – YU APR, so pretekli teden organizirali več predavanj za svoje člane. Gre za redna dopolnilna izobraževalna predavanja, ki so stalna praksa tega kluba.

Tokrat so se radioamaterji seznanili s podrobnostmi o radioamaterskih tekmovanjih (contestih), ki jih zlasti začetniki niso poznali. Zanimivo večurno predavanje o tem je pripravil Tine Brajnik YU 3 EY,

eden naših najuspešnejših radioamaterjev. Za mlajše člane pa je bil organiziran krajši seminar o amaterskem radiogoniometrijanju (ARG) oziroma o disciplini, ki je širšemu krogu bolj znana kot »lov na lisico«. Pri tem tekmovanju mora tekmovalac v čimkrajšem času odkriti skriti oddajnik pri čemer si pomaga s posebno napravo – goniometrom.

J. K.

Obvestilo upokojencem v KS Boris Ziherl

Društvo upokojencev Boris Ziherl ima prostore v krajevni skupnosti B. Ziherl na Topniški 58. Uradne ure so vsak ponedeljek od 17. do 19. ure od 1. aprila dalje.

Upokojence, ki so se že vpisali, pa še niso dvignili članskih izkaznic, prosimo, da jih dvignejo čimprej in posredujejo še dodatne podatke.

Vabimo vse ostale upokojence, ki se še niso včlanili, da to store takoj. Zbiramo kandidate za razne dejavnosti.

V sejni sobi KS bodo vsak ponedeljek na razpolago razne revije in družabne igre. Merili bodo tudi krvni pritisk. Pripravili smo tudi program izletov in sicer:

16. aprila bomo šli s primestnim avtobusom na Vrhnico. Ogledali si bomo Močilnik, Sv. Trojico in rojstno hišo lva-

na Cankarja. Prevoz plača društvo. Dobimo se 16. aprila ob 9. uri pred osnovno šolo na Črtomirovi. Vodja izleta bo Rika Nepužtan.

1. maja 1983 se bomo zbrali pred osnovno šolo B. Ziherl na Črtomirovi ulici in šli skupaj kar peš na Rožnik.

V mesecu maju bo tudi daljši izlet z avtobusom. Točen datum in cilj izleta bomo pravočasno sporočili.

25. junija se bomo odpeljali z vlakom do Borovnice. Šli bomo peš do Pekla. Ob 9. uri se bomo zbrali na železniški postaji. Prevoz plača društvo.

2. julija gremo na Janče. Z vlakom se bomo peljali do Jevnice, od tam pa je dobro uro hoda do Janč, kje je gostilna. Pot pelje skozi gozd, poln borovnic. Ob 8. uri se bomo zbrali na železniški postaji.

10. septembra bomo šli z avtobusom

preko Vršiča v Trento. Obiskali bomo botanični vrt in izvir Soče. V Bovcu bomo imeli kosilo. Cena izleta je 500 dinarjev s kosilom vred.

24. septembra gremo na Rašico. Peljali se bomo z mestnim avtobusom do Gamelj. Do vasi Rašica bomo hodili pol ure, po želji pa bomo šli še do lovške kočice na Rašici. Odhod ob 13. uri.

8. oktobra pa bomo šli v Belo krajino na kostanj in mošt.

Podrobnosti o izletih bomo sporočili sproti. Prijavite pa se lahko vsak ponedeljek.

Prijave za letovanje v počitniških domovih v Izoli sprejema občinska Zveza društev upokojencev vsako sredo od 9. do 12. ure na Linhartovi ulici 13 (Družbeni center Bežigrad). Izvršni odbor

Društva upokojencev KS Boris Ziherl

KS TRIGLAV

Vabijo na srečanje starejših krajanov

V krajevni skupnosti Triglav se že nekaj časa pripravljajo na ustanovitev društva upokojencev. Prva priložnost za to bo 15. aprila, ko bo srečanje starejših krajanov, na katerega bodo osebno porabili vse krajeve, stare nad 65 let, v družbo pa bodo seveda sprejeli tudi mlajše prebivalce krajevne skupnosti Triglav. V veliki dvorani družbenega centra Stadion bo 15. aprila ob 17. uri tudi kulturni program, v katerem bodo med drugimi nastopili Marjana Deržaj, ansambel Mandolina in dramski igralec Polde Bibič. Pripravljajo tudi skromno pogostitev.